

Numele și prenumele judecătorului **CONSTANTIN** *recursul este înregistrat la* **10.03.2016**
Exemplar pentru urmatorul de judecător

Exemplu pentru întâlnirea de lucru

DOMNULE PRESEDINTE-

Recurșentul NITĂ CONSTANTIN, domiciliat în

21.03.2018

având codul numeric personal prin intermediul avocaților
PAȘCU DAN, cu împuñătirea avocațială serie B nr. 3009798/13.03.2018 și
DESCU DUMITRU, cu împuñătirea avocațială serie B nr. 3108764/07.03.2018, cu
același procesual ales pentru comunicarea actelor de procedură la sediul profesional al
rețelei de Avocat „RĂDESCU DUMITRU” din

în temeiul art. 29 alin. 5 din Legea nr. 47/1992 privind
izarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, formulează prezentele

MOTIVE ALE RECURSULUII

~~împotriva Încheierii penale din 15 ianuarie 2018, pronunțate de Înalta Curte de
și Justiție – Completul de 5 Judecători, în Dosarul nr. 3-157/1/2017/a1.~~

■ Soluționarea gresită a cererii de sesizare a Curții Constituționale

În fapt, prin încheierea recurătă a fost respinsă, ca inadmisibilă, cererea de sesizare a Curții Constituționale cu privire la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 97 d) și art. 103 alin. 2 și 3, cu referire la art. 114 alin. 1 și art. 115 alin. 1.

considerentele încheierii recurate sunt invocate 7 decizii ale Curții
nale și prezentate, în esență, următoarele *trei* argumente:

nu este îndeplinită condiția existenței unui interes procesual al rezolvării unei excepții de neconstitutionalitate:

**LUI PREȘEDINTE AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
- COMPLETUL DE 5 JUDECĂTORI**

-b) prin invocarea excepției nu sunt formulate adevărate critici de neconstituționalitate, ci este vizat modul concret de interpretare și aplicare a dispozițiilor enunțate;

-c) nu poate fi stabilită o legătură efectivă între necesitatea pronunțării unei decizii de către instanța de contencios constituțional cu privire la dispozițiile criticate și soluționarea dosarului de către instanța de apel.

Considerăm că soluția de respingere a sesizării Curții Constituționale este greșită, întrucât **în cauză sunt încrunjite toate condițiile de admisibilitate ale cererii**, prevăzute de art. 29 din Legea nr. 47/1992.

1. Privitor la cerința **legăturii cu soluționarea cauzei**, după cum am arătat și în ciclul procesual anterior, pertinența excepției este pusă în evidență de următoarele: *inculpatul Niță Constantin* a fost trimis în judecată și condamnat pentru infracțiunea de trafic de influență prev. de art. 291 alin. 1 C.pen. rap. la art. 6 și 7 lit. a) din Legea nr. 78/2000, cu aplicarea art. 5 C.pen., organul de urmărire penală fiind sesizat la data de 24.11.2015, prin denunțurile formulate de către *denunțătorii Urdăreanu Tiberiu și Tănăsescu Mihail*, care au fost audiați în calitate de *martori*, atât în faza de urmărire penală, cât și **în faza de judecată la prima instanță**.

1.1. În rechizitoriu, în partea intitulată "Mijloace de probă" (p. 36), la primele două poziții sunt menționate „**denunțul și declarațiile martorului Urdăreanu Tiberiu**”; „**denunțul și declarațiile martorului Tănăsescu Mihail**” (p. 36).

1.2. Tot prin rechizitoriu, pentru infracțiunea de cumpărare de influență, fără a se indica autorul acesteia și temeiul de drept, s-a dispus clasarea, cu motivarea că „*există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege, respectiv fapta a fost denunțată mai înainte ca organele de urmărire penală să fi fost sesizate pe altă cale.*“

1.3. Totodată, hotărârea de condamnare s-a intemeiat în mod determinant pe **denunțurile și declarațiile martorilor Urdăreanu Tiberiu și Tănăsescu Mihail**, considerați martori.

1.4. Astfel cum am indicat în cuprinsul cererii de sesizare a Curții Constituționale, criticele de neconstituționalitate vizează, în esență, **încălcarea principiului legalității și a dreptului la un proces echitabil**, astfel că, eventuala admitere a excepției ar avea o influență directă asupra soluției finale ce se va pronunța în această cauză. Mai exact, **admiterea excepției de neconstituționalitate ar determina înlăturarea din categoria mijloacelor de probă a declarațiilor denunțătorilor, lipsind de fundament probator sentința de**

condamnare.

I.5. În aceste condiții, **interesul procesual al inculpatului este pe deplin dovedit**.

I.6. Susținerea instanței în sensul că o eventuală decizie a **Curții Constituționale** nu ar avea nicio înrăurire în ce privește soluția de condamnare, nu poate fi primită, deoarece face abstracție de **caracterul determinant al declarațiilor denunțătorilor** în formarea convingerii instanței de fond asupra unor aspecte esențiale ale cauzei (cum ar fi: pretinsa existență a înțelegerii ilicite, a primirii sumei de bani în numerar și a încheierii contractului de prestări servicii). Cu alte cuvinte, **celealte mijloace sunt lipsite de aptitudine probatorie de sine-stătătoare în susținerea acuzațiilor.**

I.7. Pe de altă parte, faptul că în camera preliminară s-a statuat asupra legalității administrării probelor nu împiedică instanța de control judiciar, ca, în anumite condiții, să reexamineze această chestiune, din perspectiva **Deciziei nr. 802 din 5 decembrie 2017 a Curții Constituționale**, prin care s-a statuat că “*(...) probele menținute ca legale de judecătorul de cameră preliminară pot face obiectul unor noi verificări de legalitate în cursul judecății din perspectiva constatării inadmisibilității procedurii prin care au fost obținute și a aplicării nulității absolute asupra actelor procesuale și procedurale prin care probele au fost administrate, în condițiile în care, în această ipoteză, se prezumă iuris et de iure că se aduce atingere legalității procesului penal, vătămarea neputând fi acoperită (...)*”.

I.8. Dacă reexaminarea este posibilă în ipoteza **încălcării legalității**, a fortiori este impusă în cazul **constatarii neconstitutionalității**.

I.9. Respingerea cererii de sesizare nu se justifică nici pentru faptul că *inculpatul* a solicitat reaudierea *denunțătorilor*, întrucât, după cum am învaderat instanței de apel, acest demers a fost făcut în considerarea accepțiunii extinse a noțiunii de “*martor*” în vizuinea **Curții europene a drepturilor omului** și doar pentru a beneficia de garanțiile prevăzute de **art. 6 paragrafele 1 și 3 lit. d)** din aceeași convenție. Mai exact, audierea celor *doi martori-denunțători* este un drept al inculpatului, fiind justificată pentru verificarea conținutului denunțurilor, înțelese ca *mod se sesizare a organului de urmărire penală și nu ca mijloc de probă*.

I.10. Tot astfel, solicitarea noastră de sesizare a **Curții Constituționale** nu poate fi respinsă pe motiv că “*interesul procesual al părții a fost satisfăcut, prin admiterea probei solicitate și prin evaluarea sa coroborată în contextul tuturor probelor administrate în cauză.*” O atare apreciere pleacă de la premisa eronată a existenței unei singure cereri. În realitate, pe lângă cererea de audiere în sensul precizat mai sus a denunțătorilor, am formulat

și cererea de sesizare a instanței constituționale, **interesul procesual fiind diferit**, prin raportare la cele două cereri.

1.11. Considerând că excepția invocată nu are legătură cu soluționarea cauzei, **instanța de judecată a ignorat și jurisprudența Curții Constituționale în această materie.**

1.12. Astfel, prin **Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011**, Curtea Constituțională a statuat că: “*(...) legătură cu soluționarea cauzei au toate dispozițiile legale de drept substanțial și de drept procedural care vizează drepturile subiective deduse judecății și fac posibilă desfășurarea și finalizarea procedurii judiciare.*”

1.13. În speță, este vorba despre *dreptul la un proces echitabil* a cărui încălcare rezultă din neconstituționalitatea dispozițiilor legale criticate.

1.14. Dintr-o altă decizie a instanței constituționale – **Decizia nr. 878 din 30 iunie 2011** – rezultă că: “*În ceea ce privește soluția pronunțată de Tribunalul București - Secția a III-a civilă, de admitere a cererii de sesizare a Curții Constituționale, Curtea observă că aceasta este corectă, îndeplinind strict formal condițiile de admisibilitate: dispoziția legală criticată să se afle în cuprinsul unei legi sau ordonanțe în vigoare, să aibă legătură cu soluționarea cauzei și să fie ridicată în fața instanței de judecată sesizată cu soluționarea cauzei, să fie ridicată de o parte în litigiu, de către instanța de judecată ori de arbitraj comercial din oficiu sau de procuror, iar dispoziția legală contestată să nu fi fost declarată neconstituțională. Astfel, nicio instanță de judecată în fața căreia se ridică o excepție de neconstituționalitate nu are competența să examineze textul sub aspect constituțional sau să adauge o altă condiție la cele prevăzute de lege pentru admiterea cererii de sesizare a Curții, ci numai să verifice, strict, îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a acesteia, prevăzute de art. 29 alin. (1) și (3) din Legea nr. 47/1992, deoarece competența sa se circumscrie doar la constatarea admisibilității cererii de sesizare a Curții, nu și la temeinicia ca atare a excepției.*”

2. Nu susțin soluția de respingere a cererii de sesizare nici cele 7 decizii ale **Curții Constituționale**, menționate în considerentele încheierii recurate, după cum rezultă din conținutul acestora, reprobus rezumativ în continuare.

Astfel:

2.1. Prin **Decizia nr. 284 din 24 ianuarie 2011** a fost respinsă, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 30 alin. 4 , art. 62, 63, 66, 78, 87 și 88 C.proc.pen., Curtea constatănd că “*autorul acesteia critică, în realitate, modul de*

interpretare și aplicare a legii în cauza dedusă judecății. Or' astfel de critici intră în competența de soluționare a instanțelor de judecată, în cadrul căilor de atac prevăzute de lege, iar nu a Curții Constituționale, care, potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, „asigură controlul constituționalității legilor, a tratatelor internaționale, a regulamentelor Parlamentului și a ordonanțelor Guvernului”, alin. 2 al aceluiași articol stabilind că „sunt neconstituționale prevederile actelor prevăzute la alin. (1), care încalcă dispozițiile sau principiile Constituției”. Tot astfel nu intră în competența Curții Constituționale soluționarea criticilor referitoare la practica neunitară a instanțelor de judecată, sub acest aspect fiind incidente dispozițiile art. 126 alin. (3) din Constituție, potrivit cărora „Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătoarești, potrivit competenței sale”.(s.n.)

2.2. Prin **Decizia nr. 176 din 6 martie 2012** a fost respinsă, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 360 alin. 1 și 3 C.proc.pen., Curtea constatând că “*autorul excepției nu formulează o veritabilă critică de neconstituționalitate, ci solicită, în realitate, modificarea prevederilor de lege criticate, în sensul ca, în cazul procedurii prevăzute de art. 278^j din Codul de procedură penală, instanța să aibă obligația de a comunica petentului în termen legal, indiferent dacă a fost sau nu prezent la judecată sau la pronunțare, atât dispozitivul hotărârii, cât și motivarea acesteia. O asemenea solicitare nu intră însă în competența de soluționare a Curții Constituționale, care, conform art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului*”.

(s.n.)

2.3. Prin **Decizia nr. 187 din 6 martie 2012** a fost respinsă, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 alin. 1 și art. 171 - 173 C.proc.pen., Curtea constatând că “*autorul excepției și-a fundamentat critica dintr-o perspectivă ce nu respectă exigențele unei veritabile excepții de neconstituționalitate. Astfel, acesta a arătat că dispozițiile legale criticate ar fi neconstituționale, deoarece, în faza actelor premergătoare începerii urmăririi penale, apărătorii nu sunt primiți de procuror să asiste părțile. Prin urmare, Curtea constată că nu este competentă a exercita un astfel de control, deoarece aspectele legate de interpretarea și aplicarea legii sunt atributul exclusiv al instanței de drept comun, Curtea fiind înținută a se pronunța numai cu privire la contrarietatea dintre o dispoziție legală și una constituțională.*

Totodată, dintr-o altă perspectivă se desprinde concluzia că autorul excepției

solicită modificarea dispozițiilor legale criticate, în sensul introducerii unei norme care să oblige organul de urmărire penală să permită părților să fie asistate de avocat și în faza actelor premergătoare. Or, potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, aceasta se pronunță fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului". (s.n.)

2.4. Prin **Decizia nr. 378 din 26 iunie 2014** a fost respinsă, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 278¹ alin. (8) din Codul de procedură penală din 1968, reținându-se că: *"autorul excepției consideră că îi este afectat liberul acces la justiție întrucât judecătorul nu poate modifica temeiul de drept al soluției de netrimitere în judecată date de procuror. Or, o astfel de solicitare nu intră în competența de soluționare a Curții Constituționale, care, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului."*

2.5. Prin **Decizia nr. 486 din 11 decembrie 2003** a fost respinsă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 din Decretul nr. 143/1955 privitor la organizarea și funcționarea oficiilor juridice și ale art. 25 din **Legea nr. 51/1995** pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, reținându-se că: *"examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acestui text cu dispozițiile constituționale pretins violate, iar nu compararea prevederilor mai multor legi între ele și raportarea concluziei ce ar rezulta din această comparație la dispoziții ori principii ale Constituției. Procedându-se altfel, s-ar ajunge, inevitabil, la concluzia că, deși fiecare dintre dispozițiile legale este constituțională, numai coexistența lor ar pune în discuție constituționalitatea uneia dintre ele. Rezultă deci că nu ne aflăm în prezență unei chestiuni privind constituționalitatea unor texte de lege."* (s.n.).

2.6. Prin **Decizia nr. 85 din 27 ianuarie 2011** a fost respinsă, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 160^b din Codul de procedură penală, reținându-se că: *"examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acestui text cu dispozițiile constituționale pretins violate, iar nu compararea prevederilor mai multor legi între ele și raportarea concluziei ce ar rezulta din această comparație la dispoziții ori principii ale Constituției. Procedându-se altfel s-ar ajunge, inevitabil, la concluzia că, deși fiecare dintre dispozițiile legale este constituțională, numai coexistența lor ar pune în discuție constituționalitatea uneia dintre ele."* (s.n.)

2.7. Prin **Decizia nr. 537 din 15 octombrie 2014** a fost respinsă, ca inadmisibilă,

excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 11, pct. 12 și pct. 13 din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, reținându-se că “*examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acelui text cu dispozițiile constitutionale pretins încălcate, iar nu compararea mai multor prevederi legale între ele și raportarea concluziei ce ar rezulta din această comparație la dispoziții ori principii ale Constituției. Procedându-se altfel, s-ar ajunge inevitabil la concluzia că, deși fiecare dintre dispozițiile legale este constituțională, numai coexistența lor ar pune în discuție constituționalitatea uneia dintre ele*”.

2.8. Într-adevăr, în situațiile de mai sus excepțiile de neconstituționalitate au fost respinse, ca inadmisibile, întrucât Curtea Constituțională a considerat *fie că* examenul solicitat de autorii excepțiilor excedează competenței sale, *fie că* nu a fost vizat un anume text de lege, ci o concluzie ce ar rezulta din corelarea mai multor dispoziții legale.

2.9. Ceea ce nu a remarcat instanța de judecată investită cu cererea de sesizare este faptul că, în toate cele 7 decizii, apare precizarea: “*Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.*” (s.n.)

2.10. În niciuna dintre aceste decizii nu se reține că ar fi fost inadmisibilă sesizarea pentru lipsa legăturii cu soluționarea cauzei, Curtea Constituțională pronunțându-se pe inadmisibilitatea excepției.

2.11. Prin urmare, nu trebuie confundată inadmisibilitatea sesizării, cu inadmisibilitatea excepției.

2.12. În plus, dacă asupra admisibilității sesizării se pronunță în principal instanța de judecată și în subsidiar Curtea Constituțională, admisibilitatea excepției cade în competența exclusivă a instanței constitutionale.

3. Pe fondul solicitării de sesizare este de observat că au fost formulate veritabile critici de neconstituționalitate, fiind indicate prevederile constitutionale și convenționale transgresate și prezentate în detaliu argumentele în susținerea excepției.

3.1. Esența acestor critici este aceea că **redactarea dispozițiilor procedurale enunțate este dominată de echivocitate asupra semnificației și cuprinderii termenului de “martor” (stricto sensu)**, ceea ce conduce la transformarea denunțătorului în martor și calificarea declarațiilor acestuia drept mijloace de probă.

3.2. Așa fiind, opinăm că dispozițiile legale criticate contravin art. 1 alin. (5) din Constituție, care consacră **principiul legalității**, ce impune obligația legiuitorului ca normele juridice pe care le adoptă să fie precise, clare și previzibile.

3.3. Imprecizia și lipsa de previzibilitate a textelor de lege cerute a fi supuse controlului de neconstituționalitate, încălcând principiul legalității, afectează și dreptul la un proces echitabil - prevăzut de art. 21 alin. 3 din Constituție, art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 47 alin. 2 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – drept care, *inter alia*, presupune și conformarea la regulile fundamentale care dirigesc procesul penal.

3.4. Implicit, sunt nesocotite și dispozițiile art. 11 alin. (1) și (2) și art. 20 din Constituție.

4. Încălcarea competenței stabilite de art. 146 lit. d) din Constituție și de art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992

4.1. În opinia noastră, instanța de judecată nu s-a limitat să verifice admisibilitatea sesizării, ci s-a substituit Curții Constituționale, considerând că: “*o cerere de sesizare a Curții în controlul de constituționalitate poate fi calificată ca inadmisibilă atunci când, exemplificativ, tinde fie la investirea acesteia cu un examen ce excedează, în mod vădit, competenței sale, intrând în sfera de competență a legiuitorului (...), fie la un control de constituționalitate nu a unui text de lege anume determinat, ci a concluziei ce ar rezulta din corelarea mai multor dispoziții legale.*“ (s.n.)

4.2. Or', în ipotezele de mai sus, cererile de sesizare au fost considerate admisibile, iar **excepțiile de neconstituționalitate – inadmisibile**.

4.3. Un al doilea considerent care conduce la concluzia că instanța de judecată și-a depășit atribuțiile conferite de Constituție și lege are următoarea cuprindere: “*(...) inculpatul Nijă Constantin a invocat excepția de neconstituționalitate (...) raportându-se doar formal la exigențele art. 29 din Legea nr. 47/1992, fără a invoca adevărate critici de neconstituționalitate. În realitate, critica formulată vizează modul concret de interpretare și de aplicare a dispozițiilor enunțate(...).*“ (s.n.)

4.4. Suntem de părere că doar **Curtea Constituțională** poate face o asemenea apreciere, deoarece aceasta nu ține de cerințele pe care trebuie să le verifice instanța judecătorească pentru a decide asupra admisibilității sesizării.

4.5. Pe de altă parte, raționamentul este eronat, întrucât frecvent armonizarea normelor criticate cu legea fundamentală se realizează prin completarea acestora. Sunt

mărturie în acest sens, spre pildă, unele articole referitoare la camera preliminară. Concret, dacă inițial judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra cererilor și excepțiilor fără participarea procurorului și a inculpatului, după completarea legii soluționarea presupune citarea părților și a persoanei vătămate, precum și participarea procurorului. De asemenea, dacă la intrarea în vigoare a **Codului de procedură penală** doar procurorul și inculpatul puteau face contestație în temeiul **art. 347**, după completarea legii acest drept a fost conferit și celorlalte părți, precum și persoanei vătămate.

4.6. În toate aceste cazuri completarea legii a fost impusă de Curtea Constituțională și a fost realizată în conformitate cu procedura constituțională de legiferare.

4.7. Un al treilea considerent care probează încălcarea competenței stabilite de **art. 146 lit. d)** din **Constituție și art. 29 alin. 1 din Legea nr. 47/1992** reține că “*(...) dispozițiile a căror neconstituționalitate se invocă nu sunt de natură să provoace o restrângere a drepturilor părții.*“ (s.n.)

4.8. Aceeași semnificație are, în al patrulea rând, și sublinierea că “*(...) a sesiza instanța constituțională în scopul înlăturării eventualelor neconcordanțe dintre textele de procedură înseamnă să ignore limitele competențelor sale, afirmate constant în jurisprudența obligatorie a Curții, prin respingerea ca inadmisibile a excepțiilor de neconstituționalitate cu o atare finală.*“ (s.n.)

4.9. Într-o formulare imperativă, dispozițiile **art. 3 alin. 2 și 3 din Legea nr. 47/1992** prevăd următoarele: “*(2) În exercitarea atribuțiilor care îi revin Curtea Constituțională este singura în drept să hotărască asupra competenței sale.*

(3) Competența Curții Constituționale, stabilită potrivit alin. (2), nu poate fi contestată de nicio autoritate publică”.

4.10. Așadar, în virtutea acestor dispoziții, nu instanța de judecată verifică dacă instanța constituțională este sau nu competentă, ci doar aceasta din urmă este abilită legal în acest sens.

4.11. Conchizând pe acest aspect, considerăm că depășindu-și propria competență și intrând în sfera de atribuții conferite de legea fundamentală exclusiv **Curții Constituționale**, instanța supremă a comis ceea ce, în doctrina de specialitate, este calificat drept “*exces de putere*”, sancționabil cu nulitatea absolută a hotărârii pronunțate în aceste condiții.

4.12. O atare sancțiune se justifică și din punct de vedere al urmării cauzate, respectiv îngrădirea accesului liber la justiția constituțională, contrar prevederilor **art. 21**

alin. 1 – 3 și art. 146 lit. d) din Constituție.

Pentru argumentele expuse, vă solicităm *admiterea recursului, casarea încheierii recurante și, după rejudicare, admiterea cererii de sesizare a Curții Constituționale*.

Recurrentul NIȚĂ CONSTANTIN

prin avocații

LUPASCU DAN

cu împuternicirea avocatului său Baroiană și Baroiană serie B nr. 3009798/13.03.2018

RĂDESCU DUMITRU

cu împuternicirea avocatului său Baroiană și Baroiană serie B nr. 3108764/07.03.2018

www.JURIST.ro